



09.08.2023

Pormestari

Valtioneuvoston kanslia
Nieminen Sarita
PL 23
00023 VALTIONEUVOSTO

65 §**Hallituksen tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa; Helsingin kaupungin kuuleminen**

HEL 2023-009964 T 00 01 06

Päätös

Pormestari päätti antaa seuraavan vastauksen valtioneuvoston asettaman työryhmän kuulemispyyntöön:

1.Helsingin kaupunki toteaa, että yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden toteutuminen ei ole mahdollista ilman ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien tinkimätöntä kunnioittamista.

Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelma 2021–2023 on tärkeä väline rasmin torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi ja sen kaikki kahdeksan tavoitetta ovat ajankohtaisia nyt ja vastedes. Konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden edistämiseksi tulee jatkaa, mutta niiden määrää tärkeämpänä on pidettävä toimenpiteiden todellista vaikutavuutta ja toteutumista. Jatko toimien valmistelun tulee pohjautua toimintaohjelman toteutumisen arviointiin. Nykyisen ohjelman valmisteluun kuulunut laajapohjainen osallistaminen on varmistettava myös tulevaisuudessa.

Kolmen tavoitteen nostaminen muita keskeisemmiksi ei ole erityisen tarkoituksenmukaista, koska tavoitteet liittyvät toisiinsa ja tukevat toisiaan; niitä kaikkia tarvitaan moninaisuudelle vastaanottavan yleisen asenneilmapiirin luomiseksi ja rasmin vähentämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa.

Koska kuulemispyynnössä kuitenkin toivotaan priorisointia, Helsingin kaupungin näkökulmasta keskeisinä voidaan pitää ainakin tavoitteita 1, 2 ja 3. Näiden tavoitteiden edistäminen on linjassa Helsingin kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa ja auttaa rakentamaan kaupunkia, jossa jokainen, taustasta riippumatta, voi toteuttaa itseään, työskennellä, kokea osallisuutta ja voida hyvin ilman pelkoa syrjinnästä ja luottaen



09.08.2023

Pormestari

siihen, että jokaisella on sama ihmisarvo. Tavoitteeseen 2 liittyen on erityisen tärkeää ehkäistä ja purkaa työmarkkinoiden haitallista eriytymistä sekä sukupuolen että etnisen taustan tai maahanmuuttajajäsenen perusteella.

Tavoite 6, kuntien kannustaminen aktiiviseen yhdenvertaisuuden ja antirasismien edistämiseen, on kaupungin tulevaisuuden kannalta keskeinen. Pitkäjänteinen työ yhteiskunnan asenteiden ja ilmapiirin kehittämiseksi yhdenvertaisuutta edistävään ja monimuotoisuuden hyväksyvään suuntaan on Suomessa ja suomalaisissa kunnissa erityisen tärkeää kahdestakin syystä. Ensinnäkin, niin Suomen kuin Helsingin menestys ja talouden ja julkistalouden kestävyys edellyttävät tähänastista selvästi suurempaa maahanmuuttoa. Toiseksi, globaalit ilmiöt, kuten ilmastokriisi ja geopoliittinen epävarmuus, tekevät Suomesta jatkossa suhteellisesti houkuttelevamman maahanmuuton kohteen. Helsinki puolestaan korostuu maansisäisesti tällaisena kohteenä.

2. Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman toimenpiteiden hyödyllisyyden arviointi on vaikeaa, koska käytettävissä ei ole tietoa siitä, mitkä toimenpiteistä ovat toteutuneet ja millä tavoin. Toimenpiteet, joissa syntyy konkreettinen tulos sekä toimenpiteet, joissa yhdenvertaisuuden edistäminen on kytköksissä rahoitukseen, ovat kuitenkin vaikuttavuuspotentiaailtaan lupaavia. Eri hallinnonalojen, kuten poliisin ja työvoimaviranomaisten, laaja kouluttaminen ja ohjaaminen yhdenvertaisuusasioissa on epäilemättä hyödyllistä. Osaamisen vahvistaminen on tärkeää kaikille asiakasrajapinnassa toimiville.

Helsingin kaupungin näkökulmasta on myönteistä, että ohjelmaan on sisällytetty toimenpiteitä kuntien tukemiseksi rasismien vastaisessa toiminnassa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä. Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 mukaan kaupungin on tarkoitus ottaa käyttöön Yhdenvertainen Suomi -ohjelman puitteissa kunnille tuotettuja materiaaleja, työkaluja ja malleja. Näiden helppo saatavuus ja käyttöönoton tukemisen resursointi on tärkeää.

3. Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelma keskittyy erityisesti rasismien vastaisiin toimiin, joita on erittäin tärkeää jatkaa. Konkreettisia yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisen toimenpiteitä tarvitaan valtakunnallisesti myös muihin syrjintäperusteisiin liittyen. Aktiivista syrjintään puuttumisen kulttuuria pitää vahvistaa johdonmukaisesti kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla.

On tärkeää huomioida, että sukupuolten tasa-arvoon sisältyy myös sukupuolen moninaisuuden tunnustaminen ja syrjimättömyys sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta riippumatta. Vihapuheen ja vi-



09.08.2023

Pormestari

hatekojen kitkemiseen on tärkeää panostaa. Uskonnonvapautta tai sananvapautta ei saa käyttää perusteena yksilön tai väestöryhmän hallintamiseen tai oikeuksien kaventamiseen. Huomiota on syytä kiinnittää myös useiden päällekkäisten vähemmistöasemien tuottamaan moniperustaisen syrjinnän riskiin.

Lakiuudistusten ja kehittämistoimien perustaksi tarvitaan laadukasta ja monialaista tutkimustietoa. Uudistusten vaikutusten ennakkoarviointia, mukaan lukien sukupuoli- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, tulee toteuttaa nykyistä johdonmukaisemmin.

Syrjintää kohdanneiden henkilöiden käytössä olevien oikeussuojakeinojen pitää olla helposti saavutettavia ja toimivia luottamuksen vahvistamiseksi viranomaisiin.

Suomalaisen yhteiskunnan yleisen asenneilmapiirin kehittyminen laajalaisesti moninaisuutta hyväksyväksi ja arvostavaksi edellyttää kunnioittavaa puhetapaa ja käytöstä kaikilta. Erityisen tärkeää tämä on kun kyse on poliittisista päättäjistä tai muista yhteiskunnallisesti näkyvistä henkilöistä niin hallinnossa, elinkeinoelämässä kuin kolmannellakin sektorilla. Esimerkeillä on voimaa.

Monimuotoinen, hyvinvoiva ja mahdollisuuksiinsa luottava väestö on Suomen vahvuus.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Titta Reunanen, Kumppanuuspäällikkö, puhelin: 310 23437
titta.reunanen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kuulemispyyntö 31.7.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Valtioneuvoston kanslia

Otteen liitteet

Esitysteksti

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.hel.fi 10.8.2023 ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty 9.8.2023.



09.08.2023

Pormestari

Pormestari

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641
Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Pormestari

Hallituksen tiedonanto yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa; Helsingin kaupungin kuuleminen

HEL 2023-009964 T 00 01 06

Päätösehdotus

Pormestari päättää antaa seuraavan vastauksen valtioneuvoston asettaman työryhmän kuulemispyyntöön:

1. Helsingin kaupunki toteaa, että yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden toteutuminen ei ole mahdollista ilman ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien tinkimätöntä kunnioittamista.

Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelma 2021–2023 on tärkeä väline rasmin torjumiseksi ja hyvien väestösuhteiden edistämiseksi ja sen kaikki kahdeksan tavoitetta ovat ajankohtaisia nyt ja vastedes. Konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden edistämiseksi tulee jatkaa, mutta niiden määrää tärkeämpänä on pidettävä toimenpiteiden todellista vaikutavuutta ja toteutumista. Jatkotoimien valmistelun tulee pohjautua toimintaohjelman toteutumisen arviointiin. Nykyisen ohjelman valmisteluun kuulunut laajapohjainen osallistaminen on varmistettava myös tulevaisuudessa.

Kolmen tavoitteen nostaminen muita keskeisemmiksi ei ole erityisen tarkoituksenmukaista, koska tavoitteet liittyvät toisiinsa ja tukevat toisiaan; niitä kaikkia tarvitaan moninaisuudelle vastaanottavan yleisen asenneilmapiirin luomiseksi ja rasmin vähentämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa.

Koska kuulemispyynnössä kuitenkin toivotaan priorisointia, Helsingin kaupungin näkökulmasta keskeisinä voidaan pitää ainakin tavoitteita 1, 2 ja 3. Näiden tavoitteiden edistäminen on linjassa Helsingin kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa ja auttaa rakentamaan kaupunkia, jossa jokainen, taustasta riippumatta, voi toteuttaa itseään, työskennellä, kokea osallisuutta ja voida hyvin ilman pelkoa syrjinnästä ja luottaen siihen, että jokaisella on sama ihmisarvo. Tavoitteeseen 2 liittyen on erityisen tärkeää ehkäistä ja purkaa työmarkkinoiden haitallista eriytymistä sekä sukupuolen että etnisen taustan tai maahanmuuttaja-aseman perusteella.

Tavoite 6, kuntien kannustaminen aktiiviseen yhdenvertaisuuden ja antirasmin edistämiseen, on kaupungin tulevaisuuden kannalta keskeinen. Pitkäjänteinen työ yhteiskunnan asenteiden ja ilmapiirin kehittämiseksi yhdenvertaisuutta edistävään ja monimuotoisuuden hyväksyvään

Pormestari

suuntaan on Suomessa ja suomalaisissa kunnissa erityisen tärkeää kahdestakin syystä. Ensinnäkin, niin Suomen kuin Helsingin menestys ja talouden ja julkistalouden kestävyys edellyttävät tähänastista selvästi suurempaa maahanmuuttoa. Toiseksi, globaalit ilmiöt, kuten ilmastokriisi ja geopolitiittinen epävarmuus, tekevät Suomesta jatkossa suhteellisesti houkuttelevamman maahanmuuton kohteen. Helsinki puolestaan korostuu maansisäisesti tällaisena kohteenä.

2. Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman toimenpiteiden hyödyllisyyden arviointi on vaikeaa, koska käytettävissä ei ole tietoa siitä, mitkä toimenpiteistä ovat toteutuneet ja millä tavoin. Toimenpiteet, joissa syntyy konkreettinen tulos sekä toimenpiteet, joissa yhdenvertaisuuden edistäminen on kytköksissä rahoitukseen, ovat kuitenkin vaikuttavuuspotentiaaliltaan lupaavia. Eri hallinnonalojen, kuten poliisin ja työvoimaviranomaisten, laaja kouluttaminen ja ohjaaminen yhdenvertaisuusasioissa on epäilemättä hyödyllistä. Osaamisen vahvistaminen on tärkeää kaikille asiakasrajapinnassa toimiville.

Helsingin kaupungin näkökulmasta on myönteistä, että ohjelmaan on sisällytetty toimenpiteitä kuntien tukemiseksi rasismin vastaisessa toiminnassa ja hyvien väestösuhteiden edistämisessä. Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman 2022–2025 mukaan kaupungin on tarkoitus ottaa käyttöön Yhdenvertainen Suomi -ohjelman puitteissa kunnille tuotettuja materiaaleja, työkaluja ja malleja. Näiden helppo saatavuus ja käyttöönnoton tukemisen resursointi on tärkeää.

3. Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelma keskittyy erityisesti rasismin vastaisiin toimiin, joita on erittäin tärkeää jatkaa. Konkreettisia yhdenvertaisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisen toimenpiteitä tarvitaan valtakunnallisesti myös muihin syrjintäperusteisiin liittyen. Aktiivista syrjintään puuttumisen kulttuuria pitää vahvistaa johdonmukaisesti kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla.

On tärkeää huomioida, että sukupuolten tasa-arvoon sisältyy myös sukupuolen moninaisuuden tunnustaminen ja syrjimättömyys sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta riippumatta. Vihapuheen ja vihatekojen kitkemiseen on tärkeää panostaa. Uskonnonvapautta tai sananvapautta ei saa käyttää perusteena yksilön tai väestöryhmän halventamiseen tai oikeuksien kaventamiseen. Huomiota on syytä kiinnittää myös useiden päällekkäisten vähemmistöasemien tuottamaan moniperustaisen syrjinnän riskiin.

Lakiuudistusten ja kehittämistoimien perustaksi tarvitaan laadukasta ja monialaista tutkimustietoa. Uudistusten vaikutusten ennakkoarviointia,



Pormestari

mukaan lukien sukupuoli- ja yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi, tulee toteuttaa nykyistä johdonmukaisemmin.

Syrjintää kohdanneiden henkilöiden käytössä olevien oikeussuojakeinojen pitää olla helposti saavutettavia ja toimivia luottamuksen vahvistamiseksi viranomaisiin.

Suomalaisen yhteiskunnan yleisen asenneilmapiirin kehittyminen laajalaisesti moninaisuutta hyväksyväksi ja arvostavaksi edellyttää kunnioittavaa puhetapaa ja käytöstä kaikilta. Erityisen tärkeää tämä on kun kyse on poliittisista päättäjistä tai muista yhteiskunnallisesti näkyvistä henkilöistä niin hallinnossa, elinkeinoelämässä kuin kolmannellakin sektorilla. Esimerkeillä on voimaa.

Monimuotoinen, hyvinvoiva ja mahdollisuuksiinsa luottava väestö on Suomen vahvuus.

Esittelijän perustelut

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt 31.7.2023 kirjallista kuulemista 9.8.2023 mennessä Helsingin kaupungilta koskien Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä sekä yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämistä suomalaisessa yhteiskunnassa. Kuulemista on pyydetty hallituksen tiedonantoa valmistelevalle työryhmälle tukea.

Kuulemispyyntöön sisältyy kolme kysymystä: 1. Mitkä ovat mielestänne Yhdenvertainen Suomi -ohjelman kolme keskeisintä tavoitetta, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota? 2. Mitkä ohjelman toimenpiteistä ovat olleet erityisen hyödyllisiä? 3. Mitä muita asioita haluatte nostaa esille yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa?

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan pormestari antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen suomalaisessa yhteiskunnassa on periaatteellisesti merkittävä asia, mutta valtioneuvoston kanslian kuulemispyyntöön vastaamiseen annettu aikataulu ei mahdollistanut asian käsittelyä kaupunginhallituksessa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Titta Reunanen, Kumppanuuspäällikkö, puhelin: 310 23437

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI93 2001 1800 2050 59
Alv.nro
FI02012566



Pormestari

titta.reunanen(a)hel.fi

Liitteet

1 [Kuulemispyyntö 31.7.2023](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Valtioneuvoston kanslia

Otteen liitteet

Esitysteksti

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI93 2001 1800 2050 59

Alv.nro

FI02012566